

№ 2
2006

ВіТ

МЕДИЦИНИ ТА БІОЛОГІЇ

ПОЛТАВА

Міністерство охорони здоров'я України
ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»
Полтавське відділення Міжнародного фонду допомоги хворим з наслідками
травм та захворювань
Всеукраїнська громадська організація „Наукове товариство анатомів,
гістологів, ембріологів та топографоанатомів України”

Світ медицини та біології

номер 2, 2006 рік

Редакційна колегія:

Чайковський Ю.Б. (Київ) – головний редактор
Ждан В.М. (Полтава) – заступник головного редактора
Шепітько В.І. (Полтава) – відповідальний секретар
Бабанін А.А. (Сімферополь), Бобирьов В.М. (Полтава), Гольцев А.М. (Харків), Грищенко
В.І. (Харків), Грицай Н.М. (Полтава), Волков К.С. (Тернопіль), Костиленко Ю.П. (Полтава),
Луцик О.Д. (Львів), Масловський С.Ю. (Харків), Пикалюк В.С. (Сімферополь), Рибалко
В.П. (Полтава), Скрипніков М.С. (Полтава), Соколов В.В. (Ростов на Дону), Цимбалюк В.І.
(Київ), Юрченко Т.М. (Харків)

Редакційна рада:

Байрак О.М. (м.Полтава), Безшапочний С.Б. (Полтава), Бобирьова Л.Є. (Полтава), Бобін
В.В. (Харків), Волошин М.А. (Запоріжжя), Гасюк А.П. (Полтава), Дубінін С.І. (Полтава),
Запорожець Т.М. (Полтава), Катрушов О.В. (Полтава), Ковальов Є.В. (Полтава),
Ковальський М.П. (Київ), Коваленко В.Ф. (Полтава), Лігоненко О.В. (Полтава),
Литвиненко Н.В. (Полтава), Лихачов В.К. (Полтава), Лобань Г.А. (Полтава), Непорада
К.С. (Полтава), Семенова Т.В. (Донецьк), Скрипніков А.М. (Полтава), Стеченко Л.О. (Київ),
Ткаченко П.І. (Полтава), Топка Е.Г. (Дніпропетровськ), Траверсе Г.М. (Полтава),
Цебержинський О.І. (Полтава), Яценко В.П. (Київ)

Єрошенко Г.А. – секретар

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №9878 від 23.05.2005 року.

Фахове наукове видання України (Постанова Президії ВАК України №2-05/1 від 19.01.2006)

Медичні і біологічні науки

Рекомендовано Вченою радою УМСА (протокол № 10 від 15.05.2006р.)

ЗМІСТ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА МЕДИЦИНА

- В.Б.Борисенко** Топографоанатомічне обґрунтування «раціональної» мобілізації сегменту порожнинної кишки для формування білідигестивного анастомозу
- Гришко Ю.М.** Вплив комплексу вітамінів – антиоксидантів на фізіологічно активні речовини, що впливають на перекисне окислення ліпідів та тромбоцитоактивні властивості півкуль головного мозку щурів з гострою неповною ішемією
- Гунас І.В., Белік Н.В., Прокопенко С.В.** Моделювання індивідуальних ехорозмірів печінки, підшлункової залози, селезінки і жовчного міхура методом покрокового регресійного аналізу у здорових міських підлітків Поділля
- Дудченко М.О.** Значення гліколізу в підтримці внутришньоклітинного рівня АТФ при гіпоксії
- Катеренчук І.П., Волобуєв М.А., Пустовойт А.Л.** Ремоделювання функціонально-активних структур нирки, пов'язане з віком
- Костиленко Ю.П., Небаба Н.Л.** Шляхи шунтуючого кровотоку в поверхневому кровоносному руслі інтактного шлунка людини
- Нетюхайло Л.Г.** Вуглеводний обмін в різні стадії опікової хвороби
- Пальона Ю.В.** Ендогенна інтоксикація організму щурів при дії іонізуючого опромінення
- Пилипенко С.В.** Фізіологічне обґрунтування деяких сучасних методик штучного осіменіння свиней
- Прокопюк О.С., Черемський А.К., Ліпіна О. В., Чижевський В.В., Марченко В. С.** Електричні й гемореологічні показники стану серцево-судинної системи щурів після введення криоконсервованого екстракту плаценти на тлі загального охолодження
- Сидоренко І.І., Капшитар Ю.Г.** Поєднання плоскоклітинного раку сечового міхура з хронічним пієлонефритом
- Цехмістренко С.І., Пономаренко Н.В.** Рівень глутатіонової системи антиоксидантного захисту у підшлунковій залозі при нітратному навантаженні
- Чоботар Л.Д.** Вплив світла та часткового позбавлення сну на морфофункціональний стан серця
- Чубар О.М., Цехмістренко С.І.** Вміст окремих жиророзчинних вітамінів у тканинах печінки перепелів при застосуванні зерна амаранту
- Шиш Н.В., Бобирьов В.М.** Вплив препаратів антиоксидантів на біохімічні та морфо-функціональні показники репродуктивної системи щурів самців при тривалому надходженні ацетату свинцю
- Шнайдер С.А.** Вікові особливості казеїнолітичної активності під'язикових залоз щурів, отриманих від опромінених самців і самок
- Ясько В.В., Гунас І.В., Кириченко І.М.** Кореляційний взаємозв'язок рентгенанатомічних показників грудної клітки та ширини міжребрових просторів з антропометричних і соматотипологічними показниками у осіб юнацького віку обох статей

CONTENTS

EXPERIMENTAL MEDICINE

- 6 **V.B.Borisenko** Topographoanatomic basement of "rational" mobilization of lean intestine for the formation of biliodigestive anastomosis
- 9 **Gryshko Y.M.** The influence of vitamins-antioxidants complex upon active physiological components, which influated on POL and thrombocytic activities of rat's with the partial ischemic OF BRAIN
- 12 **Gunas I.V., Belik N.V., Prokopenko S.V.** Modelling of individual ultrasound sizes of hepar, pancreas, spleen and gallbladder with one-step regression method in healthy urban adolescents of Podillyan region
- 16 **Dudchenko M.A.** Significance of glycolysis in support of ATPH intracellular level in hypoxia
- 19 **Katerenchuk I.P., Volobuev N.A., Pustovoit A.L.** Remodeling of functionally active structures of kidney, that connecting with age
- 24 **Kostilenko Ju.P., Nebaba N.L.** Shunting blood stream's Ways in superficial blood bed of the intact human's stomach
- 29 **Netyukhailo L.G.** Carbohydrate metabolism at different stadies of burn disease
- 32 **Palyonaya Yu.V.** Effect of ionizing radiation to the endotoxycosis in rats
- 35 **Pylypenko S.V.** Physiological substantiation of some modern methodics of pigs' artificial insemination
- 41 **Prokopyuk O.S., Cheremskoy A.K., Lipina O.V., Chizhevsky V.V., Marchehenko V.S.** Electric and haemorheological indices of cardiovascular system state in arts after introduction of cryopreserved placenta extract on general cooling background
- 46 **Sidorenko I.I., Kapshytar U.G.** Shrine cancer of urinary bladder with a chronic pyelonephritis
- 49 **Cehmistrenko S.I., Ponomarenko N.V.** level Glutathione system's antioxidant protection in pancreas' tissue after nitritic intoxication
- 53 **Chebotar L.D.** Influence of light and partial deprivation on heart's morphofunctional status
- 56 **Chubar O.M., Cekhmistrenko S.I.** Level of liposoluble vitamins in tissues of the quails liver after the feeding an amarant's grains
- 60 **Shysh N.V., Bobyrev V.N.** Influence of anti-oxidant preparations upon morpho-functional indices of male rats' reproductive system under prolonged receipt of lead acetatis
- 65 **Shnaider S.A.** Age features of caseinlytic activity of big sublingval salivary gland the rats received from irradiated male and female
- 68 **Yasko V.V., Gunas I.V., Kirichenko I.V.** Correlative relationship of radioanatomy parameters of chest and intercostal spaces with anthropometric and somatotypologic indices in young adults of both sexes

Реферати

**ВОЗРАСТНЫЕ ОСОБЕННОСТИ
КАЗЕИНОЛИТИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ
БОЛЬШИХ ПОДЪЯЗЫЧНЫХ СЛЮННЫХ
ЖЕЛЕЗ КРЫС, ПОЛУЧЕННЫХ ОТ
ОБЛУЧЕННЫХ САМЦОВ И САМОК**

Шнайдер С.А.

В результате проведенных исследований установлено, что в условиях физиологического постнатального онтогенеза крыс казеинолитическая активность больших подъязычных слюнных желез имеет два пика, которые выявляются в 1- и 12- 18-месячных животных, что является отражением инволюционных изменений. Длительное γ -облучение в суммарной дозе 1,0 Гр самцов и самок перед спариванием изменяет казеинолитическую активность больших подъязычных слюнных желез у их потомства на всех этапах постнатального онтогенеза. Характерным для всех изменений было угнетение казеинолитической активности у 1- и 3-месячных крыс и усиление у 6-, 12- и 18-месячных.

Ключевые слова: γ -облучение, подъязычные железы, онтогенез

**AGE FEATURES OF CASEINLYTIC
ACTIVITY OF BIG SUBLINGVAL
SALIVARY GLAND THE RATS
RECEIVED FROM IRRADIATED MALE
AND FEMALE**

Shnaider S.A.

As a result of the carried out researches it is established, that in conditions physiological of postnatal ontogenesis of rats the caseinlytic activity big sublingval salivary gland has two peaks which come to light in 1-, 12- and 18-month's animals that is reflection of involutionary changes. Long γ -irradiation in a total doze 1,0 Gr male and female rats before pairing of change was called by caseinlytic activity big sublingval salivary gland at their posterity at all stages of postnatal ontogenesis. For all changes the suppression caseinlytic activity at 1-and 3-month's rats and amplification at 6-, 12-and 18-month's was characteristic.

Key words: γ -irradiation, sublingual gland, ontogenesis

УДК: 616-073.75:611.94:613:612.656:575.191

**КОРЕЛЯЦІЙНИЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РЕНТГЕНАТОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ГРУДНОЇ
КЛІТКИ ТА ШИРИНИ МІЖРЕБРОВИХ ПРОСТОРІВ З АНТРОПОМЕТРИЧНИМИ І
СОМАТОТИПОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ У ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ ОБОХ СТАТЕЙ**

В.В.Ясько, І.В.Гунас, І.М.Кириченко

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова, м. Вінниця

Використання антропометричних показників досить розповсюджено у клінічній медицині і при судовомедичній експертизі. За допомогою рентгенограм грудної порожнини можливо виявити аномалії стернального краю ребер і реберних хрящів, і стернального отвору, а також інші аномалії ребер (дуплікація, анкілоз і шпор), визначити з урахуванням статі і морфометричні параметри грудної порожнини та діафрагми [1,11].

В судовомедичній практиці в першу чергу визначають групові ознаки (видову приналежність, стать, вік, расу, расовий тип та ін.), а потім виявляють індивідуальні особливості, відмінності зовнішніх умов ведуть до несхожості темпів вікових змін у різних людей - до розходження календарного та біологічного віку [5]. На даний час існує декілька методів для визначення віку особи на момент смерті за скелетними останками. Ці методи, особливо у поєднанні, виявилися корисними у проведенні ідентифікації скелетного матеріалу у судовій медицині. Використовуючи рентгенівські знімки живих осіб, така кореляція пропонує судмедексперту корисну неінвазивну методику для визначення віку [10].

Проте, захоплення складними лабораторними й інструментальними методами призвело до поступового зниження використання даних антропометрії в діагностиці різних патологічних станів і захворювань. Моделювання належних нормальних показників розмірів органів може широко використовуватись у діагностичних цілях [6,13]. Наявність расових,

популяційних, вікових і статевих відмінностей у людини [7,12,14], вплив антропометричних показників на визначення віку та статі [4], робить актуальними пошуки відносних стандартів для мешканців Подільського регіону України.

Метою дослідження було визначення кореляційних зв'язків рентгенанатомічних показників висоти і ширини грудної клітки, перпендикуляра від верхньої точки купола діафрагми до нижнього краю ключиці і ширини міжреберних просторів з антропометричними та соматотипологічними показниками у практично здорових міських мешканців юнацького віку різної статі.

Матеріал та методи дослідження. На базі науково-дослідного центру Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (загально-університетська тематика "Розробка нормативних критеріїв здоров'я різних вікових та статевих груп населення на основі вивчення антропогенетичних та фізіологічних характеристик організму з метою визначення маркерів мультифакторіальних захворювань") було відібрано 187 практично здорових міських мешканців Подільського регіону України юнацького віку (94 юнака віком 17-21 років і 93 дівчини віком 16-20 років), (вік, наведений у дужках, відповідає юнацькому періоду за схемою вікової періодизації онтогенезу людини, яка була прийнята на VII Всесоюзній конференції з проблем вікової морфології фізіології та біохімії АПН СРСР) [3]. Контингент практично здорових осіб формувався за даними попереднього анкетування (відсутність скарг та хронічних захворювань в анамнезі) і результатів інструментальних та клініко-лабораторних обстежень.

За рентгенограмами органів грудної порожнини визначали: TR - висоту грудної клітки (від місця прикріплення I ребра до хребця до місця прикріплення X ребра); TR_V - ширини грудної клітки на рівні VI ребра (між боковими вигинами ребер); DC_ - перпендикуляр від верхньої точки купола діафрагми до нижнього краю ключиці; HMR_ - ширину міжреберних просторів (під прямим кутом до вісі ребер); RH - товщину щільної речовини по верхньому контуру ребер (задні відділи ребер) D - показник справа; S - показник зліва; 1 - 4 - порядковий номер ребра. Для оцінки особливостей будови тіла нами було проведено антропометричні дослідження за В.Бунаком [2] з соматотипуванням за методом Heath-Carter [8] та визначення компонентного складу маси тіла за методом Mateigka [9]. Антропометричне дослідження включало визначення: W-маси тіла (кг); H - довжини тіла (см); S - площі поверхні тіла (м²); ATND - висоти надгрудинної точки (см); ATL - висоти лобкової точки (см); ATPL - висоти плечової точки (см), ATP - висоти пальцевої точки (см); ATV - висоти вертлюгової точки (см); EPPL - ширини дистального епіфіза плеча (см); EPPR - ширини дистального епіфіза передпліччя (см); EPB - ширини дистального епіфіза стегна (см); EPG - ширини дистального епіфіза гомілки (см); OBPL - обхвату плеча в напруженому стані (см); OBPL1 - обхвату плеча в спокійному стані (см); OBPR1 - обхвату передпліччя у верхній третині (см); OBPR2 - обхвату передпліччя у нижній третині (см); OBB - обхвату стегна (см); OBG1 - обхвату гомілки у верхній третині (см); OBG2 - обхвату гомілки у нижній третині (см); OBSH - обхвату шиї (см); OBT - обхвату талії (см); OBVB - обхвату стегон (см); OBK - обхвату кисті (см); OBS - обхвату стопи (см); OBGK1 - обхвату грудної клітки на вдиху (см); OBGK2 - обхвату грудної клітки на видиху (см); OBGK3 - обхвату грудної клітки в спокійному стані (см); PSG - поперечного середньогрудинного розміру (см); PNG - поперечного нижньогрудинного розміру (см); SGK - сагітального розміру грудної клітки (см); ACR - ширину плечей (см); SPIN - міжкостьового розміру тазу (см); CRIS - міжребневого розміру тазу (см); TROCH - міжвертлюгового розміру тазу (см); CONJ - зовнішні кон'югати (тільки для дівчаток) (см); GZPL - товщини шкірно-жирової складки на задній поверхні плеча (мм); GPPL - товщини ітарно-жирової складки на передній поверхні плеча (мм); GPR - товщини шкірно-жирової складки на передпліччі (мм); GL - товщини шкірно-жирової складки під лопаткою (мм); GGP - товщини шкірно-жирової складки на грудях (мм); GG - товщини шкірно-жирової складки на животі (мм); GB - товщини шкірно-жирової складки на боці (мм); GBD - товщина шкірно-жирової складки на стегні (мм); GGL - товщини шкірно-жирової складки на гомілці (мм).

Визначались такі соматотипологічні показники: FX - ендоморфний компонент соматотипу за Хіт-Картером (бал.); MX - мезоморфний компонент соматотипу за Хіт-Картером (бал.); LX - ектоморфний компонент соматотипу за Хіт-Картером (бал.); SOMAT - тип соматотипу; MM - м'язова маса за Матейко (кг); OM - кісткова маса за Матейко (кг); DM - жирова маса за Матейко (кг). MA - м'язова маса за американським інститутом харчування (кг). SIR - жирова маса за Сірі (кг).

Статистичний аналіз отриманих результатів провели за допомогою стандартного програмного пакету "Statistica 5,5".

Результати дослідження та їх обговорення. В результаті дослідження у **юнаків** встановлені наступні достовірні кореляційні зв'язки **висоти грудної клітки із антропометричними та соматотипологічними** показниками (табл. 1): **справа - прямі слабкі** ($r=$ від 0,26 до 0,29) із шириною дистального епіфіза передпліччя, обхватами плеча в напруженому і спокійному стані, передпліччя у верхній третині, шиї і стегон, міжребневим розміром тазу, товщиною шкірно-жирових складок на задній поверхні плеча, під лопаткою, на боку і стегні і м'язовою масою тіла за Матейко, **прямі середньої сили** ($r=$ від 0,30 до 0,51) із масою, довжиною і площею поверхні тіла, висотою надгрудинної, лобкової, плечової, пальцевої і вертлюгової точок, шириною дистального епіфіза гомілки, обхватом грудної клітки на видиху і в спокійному стані, поперечним середньогрудинним і нижньогрудинним розмірами, міжкостковим і міжвертлюговим розмірами тазу, товщиною шкірно-жирової складки на гомілці, ендоморфним компонентом соматотипу, типом соматотипу, кістковою і жировою масою тіла за Матейко, м'язовою масою тіла за АІХ та жировою масою тіла за Сірі; **зліва - прямі слабкі** ($r=$ від 0,25 до 0,29) із масою тіла, висотою пальцевої точки, шириною дистального епіфіза гомілки, обхватом грудної клітки на видиху і в спокійному стані, поперечним середньогрудинним розміром, чівертлюговим розміром тазу, товщиною шкірно-жирових складок на задній поверхні плеча, під лопаткою і на гомілці, ендоморфним компонентом соматотипу та жировою масою тіла за Сірі, **прямі середньої сили** ($r=$ від 0,30 до 0,52) із довжиною і площею поверхні тіла, висотою надгрудинної, лобкової, плечової і вертлюгової точок, типом соматотипу, кістковою і жировою масами тіла за Матейко.

У **дівчат** встановлені наступні достовірні кореляційні зв'язки висоти грудної клітки із антропометричними та соматотипологічними показниками (табл. 1): **справа - прямі слабкі** ($r=$ 0,29), із висотою вертлюгової точки, міжкостковим розміром тазу і екоморфним компонентом соматотипу, **прямі середньої сили** ($r=$ від 0,36 до 0,43) із висотою надгрудинної і плечової точок та міжребневим розміром тазу; **зліва - прямі слабкі** ($r=$ від 0,28 до 0,29) із висотою вертлюгової точки і екоморфним компонентом соматотипу, **прямі середньої сили** ($r=$ від 0,30 до 0,45) із висотою надгрудинної і плечової точок та міжкостковим і міжребневим розмірами тазу. У **юнаків** встановлені достовірні кореляційні зв'язки **ширини грудної клітки на рівні VI ребра** із антропометричними та соматотипологічними показниками (табл. 1): **прямі слабкі** ($r=$ від 0,22 до 0,29) із довжиною тіла, шириною дистального епіфіза передпліччя, обхватами передпліччя і гомілки у нижній третині, шиї і грудної клітки на вдиху, товщиною шкірно-жирових складок на передній поверхні плеча, під лопаткою, на живопі, стегні і на гомілці, ендоморфним компонентом соматотипу і жировою масою тіла за Сірі; **прямі середньої сили** ($r=$ від 0,30 до 0,55) із масою і площею поверхні тіла, шириною дистальних епіфізів стегна і гомілки, обхватами плеча в напруженому і спокійному стані, передпліччя у верхній третині, стегна, гомілки у верхній третині, талії, стегон, грудної клітки на видиху і в спокійному стані, поперечним середньогрудинним і нижньогрудинним розмірами шириною плечей, міжкостковим, міжребневим і міжвертлюговим розмірами тазу, товщиною шкірно-жирової складки на боку, мезоморфним компонентом соматотипу, м'язовою, кістковою і жировою масою тіла за Матейко, м'язовою масою тіла за АІХ; **зворотній середньої сили** ($r=-$ 0,37) із екоморфним компонентом соматотипу.

У **дівчат** встановлені достовірні кореляційні зв'язки **ширини грудної клітки на рівні VI ребра** із антропометричними та соматотипологічними показниками (табл.1): **прямі слабкі** ($r=$ від 0,23 до 0,29) із висотою лобкової точки, шириною дистального епіфіза гомілки, обхватом передпліччя і гомілки у нижній третині, міжкостковим розміром тазу і мезоморфним компонентом соматотипу; **прямі середньої сили** ($r=$ від 0,31 до 0,56) із площею поверхні тіла, висотою надгрудинної і плечової точок, шириною дистального епіфіза плеча, обхватами плеча в напруженому і спокійному стані, передпліччя у верхній третині, стегна, гомілки у верхній третині, шиї, стегон, кисті, стопи, грудної клітки на вдиху, видиху і в спокійному стані, поперечними середньогрудинним і нижньогрудинним розмірами, сагітальним розміром грудної клітки, шириною плечей, міжвертлюговим розміром тазу, зовнішньою кон'югатою, м'язовою і кістковою масою тіла за Матейко та м'язовою масою тіла за АІХ; **зворотній середньої сили** ($r=-$ 0,33) із екоморфним компонентом соматотипу; **прямі сильні** ($r=$ 0,62 і 0,66) із обхватом талії і масою тіла.

Таблиця 1

Кореляції антропометричних і соматотипологічних показників із висотою і шириною грудної клітки, перпендикулярної від верхньої точки купола діафрагми до нижнього краю ключиці

	TRD		TR S		TR B		DC D		DC S	
	дівчата	юнаки	дівчата	юнаки	дівчата	юнаки	дівчата	юнаки	дівчата	юнаки
W	0,08	0,33	0,10	0,25	0,66	0,48	-0,05	0,21	-0,01	0,32
H	0,08	0,50	0,07	0,52	0,17	0,28	0,10	0,60	0,13	0,64
S	0,20	0,48	0,22	0,46	0,37	0,55	0,06	0,25	0,19	0,35
ATND	0,36	0,47	0,37	0,48	0,36	0,14	0,45	0,54	0,46	0,56
ATI	0,24	0,31	0,22	0,32	0,24	0,11	0,38	0,45	0,47	0,46
ATPL	0,43	0,51	0,45	0,49	0,41	0,18	0,45	0,56	0,48	0,60
ATP	0,08	0,33	0,12	0,29	0,14	0,02	0,21	0,44	0,12	0,59
ATV	0,29	0,43	0,28	0,48	0,11	0,21	0,29	0,53	0,38	0,56
EPPL	0,07	0,11	0,05	0,21	0,33	0,11	0,06	0,19	0,11	0,16
EPPR	-0,04	0,26	-0,02	0,24	0,20	0,29	0,10	0,29	0,09	0,35
EPB	0,02	0,18	0,03	0,00	0,18	0,34	-0,10	0,19	-0,12	0,22
EPG	0,20	0,47	0,20	0,28	0,27	0,40	0,15	0,31	0,13	0,36
OBPL	0,02	0,28	0,01	0,20	0,50	0,42	-0,15	0,09	-0,08	0,20
OBPL1	-0,01	0,26	-0,02	0,17	0,45	0,46	-0,19	0,09	-0,14	0,19
OBPR1	0,10	0,29	0,10	0,24	0,49	0,37	-0,15	0,13	-0,07	0,22
OBPR2	0,13	0,19	0,13	0,12	0,23	0,24	-0,01	0,12	-0,05	0,18
OBB	-0,04	0,22	-0,04	0,14	0,50	0,42	-0,03	0,04	0,02	0,17
OBG1	-0,07	0,14	-0,08	0,12	0,49	0,34	-0,09	-0,03	-0,05	0,11
OBG2	-0,05	0,08	-0,08	0,10	0,25	0,25	-0,01	0,01	-0,03	-0,03
OBSH	0,20	0,27	0,19	0,21	0,42	0,25	0,06	0,14	0,16	0,33
OBT	0,18	0,07	0,19	0,03	0,62	0,40	-0,01	-0,12	0,02	0,02
OBBB	0,06	0,28	0,07	0,22	0,48	0,44	0,00	0,15	0,01	0,30
OBK	0,27	0,15	0,27	0,14	0,44	0,18	0,13	0,09	0,15	0,19
OBS	0,23	0,12	0,24	0,12	0,51	0,17	0,18	0,08	0,27	0,16
OBGK1	0,10	-0,07	0,09	-0,10	0,46	0,28	0,06	0,00	0,19	0,00
OBGK2	0,10	0,32	0,09	0,25	0,51	0,43	0,01	0,11	0,12	0,20
OBGK3	0,11	0,31	0,10	0,26	0,48	0,42	0,05	0,13	0,16	0,33
PSG	0,12	0,35	0,12	0,5	0,54	0,46	0,04	0,14	0,00	0,21
PNG	0,22	0,33	0,22	0,23	0,39	0,42	0,25	0,23	0,18	0,28
SGK	0,01	0,14	0,00	0,08	0,31	0,08	-0,05	0,17	-0,09	0,21
ACR	0,06	0,22	0,02	0,17	0,42	0,45	0,14	0,28	0,21	0,36
SPIN	0,29	0,30	0,30	0,23	0,29	0,31	0,17	0,12	0,18	0,32
CPUS	0,39	0,27	0,40	0,23	0,20	0,36	0,17	0,36	0,29	0,43
TROCH	0,18	0,31	0,20	0,26	0,47	0,42	0,12	0,25	0,13	0,30
CONJ	0,01	-	0,04	-	0,39	-	0,03	-	0,08	-
GZPL	0,05	0,29	0,04	0,27	0,09	0,12	0,11	0,10	0,14	0,19
GPPL	0,13	0,17	0,11	0,14	0,09	0,22	0,04	0,06	0,07	0,13
GPR	0,06	-0,02	0,05	0,11	0,08	0,03	-0,02	-0,04	-0,05	-0,04
GL	0,20	0,28	0,18	0,25	0,15	0,27	0,08	0,10	0,14	0,20
GGP	0,16	0,13	0,15	0,17	0,11	0,11	0,11	0,04	0,09	0,12
GG	0,12	0,25	0,08	0,23	0,11	0,25	0,15	0,09	0,25	0,22
GB	0,08	0,26	0,03	0,20	0,03	0,30	0,13	0,05	0,20	0,19
GBD	0,18	0,29	0,16	0,24	0,03	0,27	0,13	0,18	0,20	0,27
GGL	0,20	0,31	0,17	0,29	0,06	0,25	0,17	0,08	0,23	0,14
FX	0,16	0,31	0,12	0,27	0,10	0,26	0,15	0,10	0,21	0,22
MX	-0,25	-0,11	-0,27	-0,15	0,26	0,30	-0,39	-0,33	-0,36	-0,32
LX	0,29	0,10	0,29	0,16	-0,33	-0,37	0,41	0,35	0,39	0,24
SOMAT	-0,06	0,35	-0,06	0,30	-0,10	-0,14	0,17	0,08	0,23	0,05
MM	-0,02	0,29	-0,01	0,21	0,56	0,44	-0,13	0,18	-0,06	0,30
OM	0,26	0,45	0,26	0,36	0,44	0,34	0,23	0,47	0,24	0,51
DM	0,13	0,33	0,12	0,31	0,00	0,31	0,11	0,18	0,22	0,38
MA	0,05	0,32	0,09	0,24	0,53	0,44	-0,09	0,20	-0,03	0,30
SIR	0,23	0,32	0,19	0,29	0,11	0,22	0,17	0,14	0,22	0,37

У юнаків встановлені наступні достовірні кореляційні зв'язки **перпендикуляру від верхньої точки купола діафрагми до нижнього краю ключиці із антропометричними та соматотипологічними** показниками (табл.1): **справа** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,29) із масою і площею поверхні тіла, шириною дистального епіфіза передпліччя, поперечним нижньогрудинним розміром, шириною плечей і міжвертлюговим розміром тазу, **прямі середньої сили** (r = від 0,31 до 0,56) із висотою надгрудинної, лобкової, плечової, пальцевої і вертлюгової точок, шириною дистального епіфіза гомілки, міжребеневим розміром тазу, екоморфним компонентом соматотипу і кістковою масою тіла за Матейко, **зворотній середньої сили** (r =-0,33) із мезоморфним компонентом соматотипу та **прямий сильний** (r =0,60) із довжиною тіла; **зліва** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,28) із шириною дистального епіфіза стегна, обхватами передпліччя у верхній третині і грудної клітки в спокійному стані, поперечним середньогрудинним і нижньогрудинним розмірами, сагітальним розміром грудної клітки, товщиною шкірно-жирових складок на животі і стегні, еноморфним і екоморфним компонентами соматотипу, жировою масою тіла за Матейко і за Сірі, **зворотній слабкий** (r =-0,22) із мезоморфним компонентом соматотипу, **прямі середньої сили** (r = від 0,30 до 0,59) із масою і площею поверхні тіла, висотою надгрудинної, лобкової, пальцевої і вертлюгової точок, шириною дистальних епіфізів передпліччя і гомілки, обхватами шиї і стегон, шириною плечей, міжкостковим, міжребеневим і міжвертлюговим розмірами тазу, м'язовою і кістковою масами тіла за Матейко і м'язовою масою тіла за АІХ та **прямі сильні** (r = 0,60 і 0,64) із висотою плечової точки і довжиною тіла.

У дівчат встановлені наступні достовірні кореляційні зв'язки **перпендикуляру від верхньої точки купола діафрагми до нижнього краю ключиці із антропометричними та соматотипологічними** показниками (табл.1): **справа** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,29) і висотою пальцевої і вертлюгової точок, поперечним нижньогрудинним розміром і кістковою масою тіла за Матейко, **прямі середньої сили** (r = від 0,38 до 0,45) із висотою надгрудинної, лобкової і плечової точок та екоморфним компонентом соматотипу, **зворотній середньої сили** (r =-0,39) із мезоморфним компонентом соматотипу; **зліва** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,29) із обхватом стопи, шириною плечей, міжребеневим розміром тазу, товщиною шкірно-жирових складок на животі і гомілці, еноморфним компонентом соматотипу, типом соматотипу, кістковою і жировою масами тіла за Матейко та жирові о масою тіла за Сірі, **прямі середньої сили** (r = від 0,38 до 0,48) із висотою надгрудинної, лобкової, плечової і вертлюгової точок та екоморфним компонентом соматотипу, **зворотній середньої сили** (r =-0,36) із мезоморфним компонентом соматотипу.

При дослідженні **ширини міжребрових просторів із антропометричними та соматотипологічними** показниками у юнаків встановлені наступні достовірні кореляційні зв'язки (табл. 2): **справа** - **I-го** - **прямі слабкі** (r = 0,22 і 0,26) із довжиною тіла та висотою вертлюгової точки, **зворотній слабкий** (r =-0,25) із обхватом грудної клітки на вдиху; **II-го** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,28) із висотою надгрудинної і вертлюгової точок та екоморфним компонентом соматотипу, **зворотній слабкий** (r =-0,25) із мезоморфним компонентом соматотипу, **прямий середньої сили** (r =0,30) із довжиною тіла; **III-го** - **прямі слабкі** (r =0,21) із довжиною тіла та типом соматотипу; **IV-го** - відсутні; **зліва** - **I-го** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,25) із висотою надгрудинної, пальцевої і вертлюгової точок, **зворотній слабкі** (r = від -0,21 до -0,23) із обхватами плеча в напруженому і спокійному стані, гомілки у нижній третині та м'язовою масою тіла за АІХ, **прямі середньої сили** (r = 0,30 і 0,31) із екоморфним компонентом соматотипу та довжиною тіла, **зворотній середньої сили** (r =-0,33) із мезоморфним компонентом соматотипу; **II-го** - **прямі слабкі** (r = від 0,23 до 0,28) із довжиною тіла, висотою надгрудинної, плечової, пальцевої і вертлюгової точок та міжвертлюговим розміром тазу; **III-го** - **прямі слабкі** (r = від 0,21 до 0,29) із довжиною і площею поверхні тіла, висотою надгрудинної точки, шириною дистального епіфіза плеча, міжвертлюговим розміром тазу та кістковою масою тіла за Матейко, **зворотній слабкий** (r =-0,22) із мезоморфним компонентом соматотипу, **прямий середньої сили** (r =0,35) із висотою вертлюгової точки; **IV-го** - **прямий слабкий** (r =0,24) із типом соматотипу, **зворотній слабкі** (r = від -0,21 до -0,25) і обхватами плеча в напруженому і спокійному стані, шиї та мезоморфним компонентом соматотипу.

Таблиця 2

Кореляції антропометричних і соматотшк логічних показників із шириною міжребрових просторів у юнаків

	HMR D 1	HMR D 2	HMR D 3	HMR D 4	HMR S 1	HMR S 2	HMR S 3	HMR S 4
W	-0,05	-0,01	0,03	0,04	-0,09	0,16	0,11	-0,06
H	0,22	0,30	0,21	0,20	0,31	28	0,29	0,11
S	0,14	0,10	0,09	0,18	0,10	0,18	0,21	0,01
ATND	0,13	0,22	0,16	0,15	0,23	28	0,28	0,12
ATL	0,10	0,12	0,05	0,09	0,18	0,14	0,20	0,10
ATPL	0,06	0,17	0,10	0,09	0,18	0,24	0,19	0,05
ATP	0,15	0,18	0,13	0,11	0,21	0,24	0,13	0,06
ATV	0,26	0,28	0,20	0,14	0,25	0,28	0,35	0,04
EPPL	0,02	0,04	0,05	0,02	-0,04	0,10	0,21	0,05
EPPR	0,01	0,03	0,17	-0,02	-0,06	0,14	0,17	0,04
EPB	-0,12	0,04	0,02	0,08	-0,08	0,04	0,13	0,18
EPG	-0,07	0,04	0,10	0,09	-0,14	0,10	0,16	0,09
OBPL	-0,13	-0,15	-0,09	-0,07	-0,23	0,04	-0,04	-0,21
OBPL1	-0,10	-0,06	-0,06	-0,06	-0,21	0,08	-0,05	-0,22
OBPR1	-0,05	-0,07	-0,03	0,01	-0,09	0,12	0,03	-0,10
OBPR2	-0,04	-0,08	0,00	0,05	-0,11	0,05	0,06	-0,09
OBB	-0,12	-0,12	-0,06	-0,03	-0,20	0,03	-0,09	-0,11
OBG1	-0,07	-0,16	-0,05	-0,10	-0,14	0,02	-0,04	-0,19
OBG2	-0,12	-0,14	-0,07	-0,03	-0,21	0,10	0,08	0,00
OBSH	-0,05	0,06	-0,03	-0,03	-0,03	0,19	0,03	-0,22
OBT	-0,11	-0,06	-0,11	-0,06	-0,05	0,04	-0,01	-0,18
OBBS	0,05	-0,02	-0,02	0,03	-0,06	0,11	0,06	-0,15
OBK	-0,04	-0,13	-0,11	-0,08	0,04	0,06	-0,08	-0,18
OBS	-0,09	-0,12	-0,10	-0,04	-0,10	0,02	-0,03	-0,18
OBGK1	-0,25	-0,12	-0,13	-0,08	-0,01	0,01	-0,07	-0,13
OBGK2	-0,10	-0,10	-0,06	-0,03	-0,10	0,07	0,02	-0,13
OBGK3	-0,08	-0,12	-0,07	-0,07	-0,10	0,03	0,00	-0,19
PSG	-0,09	-0,02	-0,04	-0,07	-0,04	0,12	0,01	-0,13
PNG	-0,12	0,01	-0,02	-0,03	-0,14	1,03	-0,04	-0,15
SGK	0,05	0,00	-0,01	0,00	-0,02	0,03	-0,01	-0,10
ACR	-0,06	-0,06	-0,04	0,00	-0,06	0,13	0,12	-0,05
SPIN	-0,03	0,14	0,08	0,03	-0,01	0,19	0,12	-0,02
CRIS	-0,01	0,09	0,03	0,02	0,08	0,08	0,12	0,01
TROCH	-0,03	0,14	0,13	0,02	-0,04	0,23	0,23	0,06
GZPL	-0,08	-0,07	-0,10	-0,01	-0,04	0,04	-0,01	-0,08
GPPL	-0,08	-0,11	-0,12	-0,10	-0,07	0,04	-0,04	-0,19
GPR	-0,09	-0,11	-0,01	-0,02	-0,03	0,12	0,08	-0,09
GL	-0,16	-0,06	-0,11	-0,03	-0,16	0,04	-0,01	-0,08
GGP	0,01	-0,10	0,09	-0,06	-0,05	0,03	0,15	-0,14
GG	-0,08	0,05	-0,01	0,06	-0,17	0,09	0,03	-0,11
GB	-0,04	0,04	-0,04	-0,05	-0,12	0,05	-0,03	-0,15
GBD	-0,10	-0,07	-0,12	-0,07	-0,15	0,10	-0,02	-0,17
GGL	-0,07	-0,04	-0,13	-0,04	-0,09	0,06	0,04	-0,16
FX	-0,12	-0,04	-0,10	-0,03	-0,13	0,05	-0,02	-0,11
MX	-0,20	-0,25	-0,19	-0,18	-0,33	-0,10	-0,22	-0,25
LX	0,18	0,21	0,11	0,10	0,30	0,07	0,14	0,20
SOMAT	0,09	0,15	0,21	0,19	0,08	0,10	0,15	0,24
MM	-0,05	-0,06	0,00	-0,02	-0,11	0,11	-0,03	-0,09
OM	0,01	0,13	0,13	0,11	0,00	0,19	0,23	0,13
DM	-0,09	-0,02	-0,05	-0,01	-0,12	0,11	0,06	-0,12
MA	-0,10	-0,08	-0,05	-0,04	-0,21	0,09	-0,01	-0,19
SIR	-0,10	-0,04	-0,12	-0,04	-0,09	0,06	-0,04	-0,11

У **дівчат** встановлені наступні достовірні кореляційні зв'язки **ширини міжребрових просторів** із **антропометричними та соматотипологічними** показниками (табл. 3): **I-го** - **прямі слабкі** (r від 0,25 до 0,28) із довжиною тіла, висотою надгрудинної і плечової точок та шириною дистального епіфіза гомілки, **зворотні слабкі** (r від -0,23 до -0,29) із обхватами передпліччя і гомілки у верхній третині та шиї, товщиною шкірно-жирових складок на задній і передній поверхнях плеча, **прямі середньої сили** (r від 0,4 до 0,36) із висотою лобкової точки та екоморфним компонентом соматотипу, **зворотні середньої сили** (r від -0,33 до -0,40) із обхватами плеча в напруженому і спокійному стані, товщиною шкірно-жирової складки на грудях та мезоморфним компонентом соматотипу; **II-го** - **прямі слабкі** (r від 0,21 до 0,29) із висотою надгрудинної, лобкової і плечової точок та міжкостковим розміром тазу; і **1-го** - **прямі слабкі** (r від 0,21 до 0,27) із висотою надгрудинної, лобкової і плечової точок, обхватами шиї, талії і стегон, міжкостковим, міжребеневим і міжвертлюговим розмірами тазу та м'язовою масою тіла за АІХ; **IV-го** - відсутні; **зліва** - **1-го** - **прямі слабкі** (r від 0,27 до 0,28) із довжиною тіла та екоморфним компонентом соматотипу, **прямі середньої сили** (r від 0,30 до 0,35) із висотою надгрудинної, лобкової і плечової точок та міжкостковим розміром тазу, **зворотній середньої сили** (r від -0,36) із мезоморфним компонентом соматотипу; **II-го** - **2** - **прямі слабкі** (r від 0,22 до 0,29) із довжиною тіла, висотою надгрудинної і плечової точок, поперечним середньогрудинним розміром та міжкостковим розміром тазу, **зворотні слабкі** (r від -0,22 до -0,24) із сагітальним розміром грудної клітки та мезоморфним компонентом соматотипу; **III-го** - **прямі слабкі** (r від 0,21 до 0,28) із масою тіла, висотою надгрудинної і плечової точок, обхватами передпліччя у нижній третині, шиї, талії, стегон і кисті, поперечним середньогрудинним розміром, міжкостковим і міжвертлюговим розмірами тазу, зовнішньою кон'югатою та м'язовою масою тіла за АІХ, **прямий середньої сили** (r від 0,37) із обхватом стопи; **IV-го** - **зворотні слабкі** (r від -0,21 до -0,27) із товщиною шкірно-жирових складок на задній і передній поверхнях плеча, передпліччя, животі і боці, еноморфним компонентом соматотипу та жировою масою тіла за Сірі.

Таким чином при аналізі кореляційних зв'язків величини рентгенанатомічних показників **грудної клітки** із антропометричними і соматотипологічними показниками встановлено, що у юнаків практично в усіх випадках частота і сила достовірних кореляцій більша і ж у дівчат (за винятком ширини грудної клітки на рівні VI ребер, де у дівчат зв'язки із габаритними, повздовжніми, обхватними та соматотипологічними показниками за силою і частотою співвідносяться із юнаками).

Встановлено, що у **юнаків** найбільш виражені кореляційні зв'язки величини рентгенанатомічних показників грудної клітки спостерігаються: із габаритними розмірами (переважно середньої сили від 0,40 до 0,50), повздовжніми (переважно $>0,40$) за винятком ширини грудної клітки на рівні VI ребер з якою достовірних зв'язків взагалі нема, поперечними розмірами (рівномірно розподілені слабкі та середньої сили до 0,45) та соматотипологічними показниками (переважно від 0,30 до 0,50). Найменш виражені у юнаків кореляційні зв'язки величини рентген-анатомічних показників грудної клітки із обхватними розмірами (за винятком ширини грудної клітки на рівні VI ребер) та товщиною шкірно-жирових складок.

У **дівчат** найбільш виражені достовірні кореляційні зв'язки спостерігаються: між величиною рентген-анатомічних показників грудної клітки та практично усіма повздовжніми розмірами (переважно середньої сили 0,40), між шириною грудної клітки на рівні VI ребер із більшістю антропометричних і соматотипологічних показників (переважно середньої сили $>0,40$) за винятком товщини шкірно-жирових складок із якими достовірних зв'язків практично не виявлено та перпендикуляром від верхньої точки куполу діафрагми до нижнього краю ключиці із соматотипологічними показниками (переважно слабкі, більш часті зліва). В інших випадках у дівчат достовірні кореляційні зв'язки між величиною рентген-анатомічних показників грудної клітки та антропометричними і соматотипологічними показниками є поодинокими, переважно слабкими.

Частота і сила достовірних кореляцій **ширини міжребрових просторів** у дівчат більша ніж у юнаків. У **юнаків** частіше за всі зустрічаються лише поодинокі достовірні слабкі зв'язки, більш виражені у другому лівому міжребровому просторі із довжиною і площею поверхні тіла та повздовжніми розмірами, а також, привертають увагу, зворотні слабкі кореляційні зв'язки ширини міжребрових просторів із мезоморфним компонентом соматотипу (особливо зліва).

Кореляції антропометричних і соматотипологічних показників із шириною міжребрових просторів у дівчат

	HMR_D_1	HMR_D_2	HMR_D_3	HMR_D_4	HMR_S_1	HMR_S_2	HMR_S_3	HMR_S_4
W	-0,10	0,13	0,16	-0,02	0,00	0,06	0,22	-0,02
H	0,28	0,20	0,04	0,03	0,27	0,22	0,12	-0,01
S	0,01	0,05	0,02	0,01	0,10	0,00	0,07	-0,01
ATND	0,29	0,28	0,23	0,10	0,32	0,29	0,24	0,02
ATL	0,34	0,21	0,22	0,12	0,35	0,19	0,19	-0,15
ATPL	0,28	0,29	0,25	0,10	0,30	0,29	0,25	-0,01
ATP	0,10	0,10	0,12	-0,02	0,07	0,13	0,05	0,02
ATV	0,04	0,09	0,18	0,03	0,11	0,04	0,08	-0,14
EPPL	0,05	-0,10	0,07	-0,05	-0,05	-0,01	0,14	-0,01
EPPR	-0,06	-0,13	-0,03	0,02	0,05	0,04	0,07	0,00
EPB	0,11	0,10	0,11	-0,06	-0,02	0,03	-0,04	0,04
EPG	0,25	0,05	0,16	0,03	0,06	0,08	-0,01	0,03
OBPL	-0,33	0,10	0,20	0,06	-0,16	0,00	0,18	0,06
OBPL1	-0,33	0,09	0,18	0,04	-0,16	-0,02	0,13	0,07
OBPR1	-0,24	0,03	0,14	0,00	-0,13	-0,05	0,14	0,11
OBPR2	-0,03	0,09	0,17	0,10	-0,06	0,10	0,23	0,13
OBBS	-0,19	-0,03	0,00	-0,04	-0,08	-0,16	0,14	-0,07
OBG1	-0,24	0,01	0,06	-0,01	-0,10	-0,08	0,14	0,00
OBG2	-0,11	-0,09	0,06	0,05	-0,03	-0,05	0,11	0,04
OBSH	-0,23	0,11	0,21	0,12	0,03	0,06	0,22	-0,01
OBT	-0,16	0,11	0,23	0,05	-0,06	0,05	0,21	0,01
OBBS	-0,08	0,17	0,23	0,01	0,01	0,10	0,21	-0,02
OBK	-0,14	-0,03	0,17	0,04	-0,20	0,02	0,23	0,06
OBS	-0,08	-0,08	0,15	-0,07	-0,07	0	0,37	-0,02
OBGK1	-0,13	-0,04	0,19	0,15	-0,13	-0,12	0,14	0,00
OBGK2	-0,18	0,00	0,18	0,13	-0,11	-0,11	0,17	0,01
OBGK3	-0,16	-0,03	0,20	0,13	-0,14	-0,09	0,16	0,10
PSG	0,07	0,18	0,07	-0,11	0,17	0,22	0,21	-0,03
PNG	0,04	0,02	0,20	-0,06	-0,04	-0,02	0,12	-0,07
SGK	-0,10	-0,13	-0,09	-0,13	-0,12	-0,22	-0,09	0,02
ACR	-0,13	-0,05	-0,01	-0,09	0,03	-0,05	0,12	-0,07
SPIN	0,18	0,27	0,27	0,10	0,30	0,26	0,28	0,10
CRIS	-0,02	0,10	0,22	0,09	0,02	0,09	0,16	0,02
TROCH	-0,02	0,17	0,24	0,03	0,09	0,13	0,22	0,04
CONJ	0,01	0,13	0,07	0,01	0,13	0,09	0,26	-0,01
GZPL	-0,27	0,01	0,09	0,03	-0,15	0,04	0,07	-0,22
GPPL	-0,29	0,05	0,15	0,01	-0,17	0,01	0,04	-0,23
GPR	-0,21	0,03	0,02	-0,07	-0,13	0,08	0,05	-0,22
GL	-0,20	-0,01	0,16	0,06	-0,16	-0,02	0,07	-0,17
GGP	-0,33	-0,02	0,05	0,02	-0,19	0,01	0,04	-0,15
GG	-0,12	-0,13	0,13	0,10	-0,13	-0,10	0,01	-0,21
GB	-0,16	-0,10	0,05	0,03	-0,17	-0,15	-0,03	-0,27
GBD	-0,15	0,01	0,18	0,17	-0,09	-0,03	0,10	-0,14
GGL	-0,12	0,01	0,18	0,17	-0,08	-0,04	0,10	-0,13
FX	-0,21	-0,04	0,13	0,07	-0,19	-0,06	0,05	-0,24
MX	-0,40	-0,16	0,00	-0,08	-0,36	-0,24	-0,01	0,02
LX	0,36	0,10	0,02	0,10	0,28	0,19	-0,02	0,03
SOMAT	0,03	-0,07	-0,04	-0,08	0,03	-0,08	-0,10	-0,17
MM	-0,12	0,08	0,07	-0,03	0,02	-0,04	0,16	0,03
OM	0,17	0,06	0,17	-0,04	0,05	0,10	0,11	-0,01
DM	0,00	0,06	0,07	0,08	0,02	0,13	0,08	-0,03
MA	-0,16	0,15	0,21	0,06	-0,04	0,06	0,23	0,13
SIR	-0,20	-0,01	0,15	0,08	-0,15	-0,03	0,07	-0,23

У дівчат привертають увагу достовірні переважно слабкі кореляції першого, другого і третього міжребрових просторів із повздовжніми розмірами тіла; другого і третього міжребрових просторів із поперечними розмірами тіла; першого правого міжребрового простору зворотні слабкі і середньої сили (від -0,33 до -0,40) кореляції із обхватними розмірами, товщиною шкірно-жирових складок і як наслідок із ендоморфним і мезоморфним компонентами соматотипу; четвертого лівого міжребрового простору зворотні слабкі кореляції із товщиною шкірно-жирових складок і як наслідок із ендоморфним компонентами соматотипу та жировою масою тіла за Сірі.

Висновки

1. При аналізі кореляційних зв'язків грудної клітки із антропометричними і соматотипологічними показниками встановлено, що у юнаків переважають прямі слабкі та середньої сили кореляції, більш часті і більш виражені, ніж у дівчат.

2. При аналізі кореляційних зв'язків ширини міжребрових просторів із антропометричними і соматотипологічними показникам встановлено, що у дівчат вони переважають як за частотою так і за силою у юнаків встановлені лише поодинокі достовірні слабкі кореляційні зв'язки.

3. У дівчат привертають увагу множинні кореляційні зв'язки, переважно середньої сили, між шириною грудної клітки на рівні VI ребра та антропометричними (за винятком товщини шкірно-жирових складок) та соматотипологічними (за винятком ендоморфного компоненту соматотипу та жирової маси тіла) показниками.

Перспективи подальшого розвитку. Проведені дослідження стосовно ендоморфних зв'язків грудної клітки та міжребрових просторів з антропометричними та соматотипологічними показниками у юнаків і дівчат дозволить більш точно розмежувати норму і патологію, що, в свою чергу, дозволить на ранніх етапах виявляти групи ризику серед юнаків з виникнення захворювань легень та кісткової системи.

Література

1. Березин І.В., Л.А.Сарафинюк., Якубовська К.Ф. Гунас І.В. Методика визначення морфометричних параметрів діафр; ми та грудної порожнини на оглядових рентгенограмах // Вісник морфології.-1999.- №1.-С.220-223.
2. Суляк В.В. Антропометрия: Монографія.- М.:Учмедгиз Наркомпроса РСФСР, 1941.- 368 с.
3. Козловський В.Г., Никитюк Б.А. Медицинская антропология: Монографія.- К.:Здоровье, 1992.- 200 с.
4. Кондрашев А.В., Соколов В.В. Конституциональные особенности рентгеноанатомических изменений в диафрагме // Морфология.-2001.-119, №1.-С.73-77.
5. Пяткович Ю.И. Возрастная динамика костной ткани и ее значение в судебно-медицинской практике установления в зроста // Вестник Российской Академии мед. наук.- 2003.- № 6.- С.26-33.
6. Vignolo Giorgio, Vignolo Marina, Di Battista Elian a, Nicoletti Ivan, Aicardi Marco. Medical and legal problems connected with the assessment of individual chronological age through the determination of the chest plate // Acta med. auxol.-1999.- 31, №2.- P.45-53.
7. Upton D.Z., Stokes K., Huggins R.M. Secular trend in body height and weight of Australian children and adults // An. J. Phys. Anthropol.- 2000.- III, №4.-P.545-556.
8. Heath C., Carter J. Somatotyping-development and applications.-Cambridge University Press,1990.- 50 p.
9. Morsani J. The testing of physical efficiency //Amer. J. Phys. Anthropol.-1921.- Vol.2, №3.-P.25-38.
10. McCormick W,F, Stewart JH, Langford LA. Sex determination from chest plate roentgenograms // Am. J. Phys. Anthropol.-1985.- Vol.68, №2.-P. 173-195.
11. Moore MK, Stewart JH, McCormick WF. Anomalies of the human chest plate area. Radiographic findings in a large autopsy population //Am J Forensic Med Pathol.-1988.- Vol.9, №4.- P.348-354.
12. Omer Aysenur, Can G., Kalyoncu M. Dogan. Heite and weight of healthy Turkish children of North Black Sea region Trabzon, Turkey // Acta med. auxol.- 1999.- 31, №2.- P.87-93.
13. Sella S.M., Giunta S., Di Cianni G. The pancreas in diabetes mellitus. The echographic aspects // Radiol. Med. (Torino).- 1993.-Vol.85, №1-2.- P. 70-74. H.Watanabe I., Todani T., Noda T. Standard splenic length in children and young adults measures from CT images // Surg. Today.-1997.- Vol.27, №8.- P. 726-728.

Реферати

**КОРЕЛЯЦИОННАЯ ВЗАИМОСВЯЗЬ
РЕНТГЕНАТОМИЧЕСКИХ ПАРАМЕТРОВ
ГРУДНОЙ КЛЕТКИ И ШИРИНЫ МЕЖРЕБЕРНЫХ
ПРОМЕЖУТКОВ С АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИМИ И
СОМАТОТИПИЧЕСКИМИ ПОКАЗАТЕЛЯМИ У
ЛИЦ ЮНОШЕСКОГО ВОЗРАСТА ОБОИХ ПОЛОВ**
Ясько В.В., Гунас І.В., Кириченко І.М.

Проведено исследование по определению корреляционных связей рентгеноанатомических параметров грудной клетки и межреберных промежутков с антропометрическими и соматотипологическими показателями у практически здоровых городских юношей и девушек жителей Подольского региона Украины. При анализе корреляционных связей грудной клетки с антропометрическими и соматотипологическими показателями установили, что у юношей преобладают прямые слабые и средней силы корреляции, более частые и более выраженные, чем у девушек. Среди размеров грудной клетки выделяются множественные корреляционные связи ширины грудной клетки на уровне VI ребра.

Ключевые слова: грудная клетка, ребро, антропологические показатели, соматотип, корреляционные связи, юношеский возраст.

**CORRELATIVE RELATIONSHIP OF
RADIOANATOMY PARAMETERS OF
THE CHEST AND INTERCOSTAL
SPACES WITH ANTHROPOMETRIC AND
SOMATOTYPologic INDICES IN
YOUNG ADULTS OF BOTH SEXES**
Yasko V.V., Gunas I.V., Kirichenko I.V.

The investigation was conducted to determine correlative relationships of radioanatomic parameters of the chest and intercostal spaces with anthropometric and somatotypologic indices in a sample of healthy urban young men and women, residents of Podilsk region of Ukraine. The analysis of correlations between the chest and anthropometric and somatotypologic indices revealed the prevalence of direct weak and moderate correlations in males more frequent and more evident than in females. Considering the size of the chest multiple correlations of the chest breadth at the level of rib VI are noted.

Key words: thorax, rib, anthropologic indices, somatotype, correlative relations, young adults.